

ข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สภาผู้แทนราษฎร

ของกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม

วันศุกร์ที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔

ผ่านระบบ Video Conference (โปรแกรม ZOOM) ณ ห้องคชสาร ๒ ชั้น ๓ อาคารกรมบังคับคดี

คำถามของกรรมการ : นางสาวผ่องศรี ธาราภูมิ

จากกรณีที่เป็นข่าวคุณยาย ๔ คนที่จังหวัดสุโขทัยถูกยึดบ้านและที่ดินที่เป็นที่อยู่อาศัยออกขายทอดตลาด โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้ลงพื้นที่และกล่าวว่าเกิดจากปัญหาไม่ได้รักษาหรือ คนไม่เข้าใจงานใกล้เกลี่ย ทำให้ไม่สามารถวางเงินได้ ทำให้คดีไม่สามารถยุติได้ อยากให้ช่วยชี้แจงขยายให้ประชาชนได้รับทราบ เมื่อมีการขายทอดตลาดจะมีช่องทางใดที่จะใกล้เกลี่ยเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาดังกรณีข้างต้น

คำตอบ ในเรื่องของการใกล้เกลี่ยข้อพิพาท กระทรวงยุติธรรมและกรมบังคับคดีมีนโยบายการใกล้เกลี่ยข้อพิพาท โดยให้โอกาสลูกหนี้และเจ้าหนี้เจรจาใกล้เกลี่ยทุกขั้นตอน โดยในขั้นตอนก่อนที่จะมีการฟ้องร้องจะมีหน่วยงานคือกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่จะเป็นหน่วยงานดูแลเรื่องดังกล่าว หน้าที่ของกรมบังคับคดีคือภายหลังศาลมีคำพิพากษาแล้วจะต้องดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล โดยกรมบังคับคดีมีนโยบายเรื่องของการใกล้เกลี่ยข้อพิพาทดังนี้

๑. กรณีที่ยังไม่มีการตั้งเรื่องยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เมื่อศาลมีคำพิพากษาแล้ว หากคู่ความ โจทก์ จำเลย ต้องการให้กรมบังคับคดีใกล้เกลี่ย กรมบังคับคดีก็สามารถดำเนินการนัดใกล้เกลี่ยให้ได้

๒. เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินแล้ว กรมบังคับคดีจะมีหนังสือแจ้งการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน โดยในหนังสือจะถามด้วยว่าหากคู่ความประสงค์จะใกล้เกลี่ยก็สามารถยื่นติดต่อขอใกล้เกลี่ยได้ที่สำนักงานบังคับคดีทั่วประเทศ ซึ่งในปัจจุบันกรมบังคับคดีมีการให้บริการยื่นคำร้องขอใกล้เกลี่ยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (ยื่นคำร้องขอใกล้เกลี่ยออนไลน์) และใช้ระบบ Session call ในการใกล้เกลี่ย โดยคู่ความไม่ต้องเดินทางมายังสำนักงานบังคับคดี

๓. เมื่อยึดทรัพย์สินแล้วก่อนจะดำเนินการขายทอดตลาด ในคดีที่มีทุนทรัพย์น้อย แต่ยึดทรัพย์ที่มีมูลค่าสูงกว่าทุนทรัพย์มาก เนื่องจากลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินอื่นหรือมีเพียงทรัพย์สินนั้นเพียงชิ้นเดียว และโจทก์ยืนยันที่จะให้กรมบังคับคดีดำเนินการยึดทรัพย์ กรมบังคับคดีในฐานะเจ้าพนักงานบังคับคดีต้องดำเนินการแต่ก่อนที่จะทำการขายทอดตลาดทรัพย์ กรมบังคับคดีจะมีการแจ้งให้คู่ความมาเจรจาใกล้เกลี่ย

๔. กรณีที่กรมบังคับคดีขายทอดตลาดทรัพย์เสร็จสิ้นแล้วในฐานะที่เป็นผู้ขายตามอำนาจหน้าที่ หากลูกหนี้มีความประสงค์จะซื้อทรัพย์ของตนเองนั้น กรมบังคับคดีก็ดำเนินการให้กับลูกหนี้ โดยกรมบังคับคดีพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ทุกขณะ ทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดความพึงพอใจ

จากกรณีของคุณยาย ๔ คนที่จังหวัดสุโขทัย เนื่องจากมีความบาดหมางกัน ทำให้ไม่สามารถดำเนินการไกล่เกลี่ยได้ เนื่องจากการไกล่เกลี่ยเป็นการยินยอมพร้อมใจของคู่กรณีทั้งสองฝ่ายเป็นสำคัญ แต่เมื่อกรมบังคับคดีเป็นคนกลางที่เปิดช่องทางให้มีการเจรจาแล้วแต่ไม่สามารถดำเนินการได้ ทำให้ต้องดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการทางกฎหมาย ซึ่งกรมบังคับคดีไม่ได้นิ่งนอนใจและไม่ได้ละเลยในการให้ความช่วยเหลือ โดยสื่อสารไปยังสำนักงานบังคับคดีทั่วประเทศให้เห็นเรื่องของการไกล่เกลี่ยเป็นเรื่องสำคัญและเป็นลำดับแรก

ทั้งนี้ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กรมบังคับคดีเป็นเพียงคนกลางในการจัดให้มีการเจรจาหาทางออกร่วมกันระหว่างคู่กรณีเพื่อยุติข้อพิพาทด้วยความสมานฉันท์จากความสมัครใจของทุกฝ่าย ซึ่งกรมบังคับคดีไม่สามารถบังคับให้เกิดข้อตกลงใด ๆ ที่ปราศจากความสมัครใจและความยินยอมของคู่กรณีได้

คำถามของกรรมการ : พันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง

จากนโยบายปี ๒๕๖๕ คือ โครงการเร่งรัดผลักดันทรัพย์สินเพื่อเสริมสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ในฐานะที่เป็นกรมบังคับคดีน่าจะยืนอยู่ตรงจุดของความยุติธรรม น่าจะทราบว่าคนที่ถูกบังคับคดีคือคนจน คนด้อยโอกาส ถ้าจะเร่งรัดบังคับคดี เพื่อเอาใจหรือเพื่อสร้างเศรษฐกิจให้คนมีเงิน คิดว่าจุดยืนดังกล่าว น่าจะไม่ถูกต้อง หรือเรื่องการไถ่เกลี้ย ต้องยอมรับว่ากฎหมายของเรา คนจนถูกบังคับคดี พอเอาทรัพย์สิน ไปขายทอดตลาด ทรัพย์สินไม่พอ อำนาจของกรมบังคับคดีจะไปยึดทรัพย์สินอื่นได้ อย่างเช่นปีที่แล้ว ถามเรื่องลูกหนี้ กยศ. ที่มีมูลค่าหนี้หลักหมื่น แต่นำบ้านมูลค่า ๗ - ๘ ล้านบาท ไปขายทอดตลาด เป็นต้น อยากให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมทบทวนเรื่องดังกล่าว หากจะเอาใจธนาคารหรือกลุ่มคนบางคนอาจทำให้ เกลินหน้าที่ของกรมบังคับคดี

คำตอบ ในแต่ละปีมีหมายบังคับคดีของศาลที่เข้าสู่กระบวนการของกรมบังคับคดีเป็นจำนวนมาก ทำให้มีสินทรัพย์ที่ถูกยึดมาที่กรมบังคับคดีเป็นจำนวนมากเช่นกัน ในการผลักดันทรัพย์สิน กรมบังคับคดี ไม่ได้เกิดจากการขายทอดตลาดได้เพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงมีกระบวนการเจรจาจนส่งผลให้เกิดการถอน การยึดทรัพย์และการงดการบังคับคดีด้วย จากสถิติของกรมบังคับคดี ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๓ - มิถุนายน ๒๕๖๔ กรมบังคับคดีมีผลผลักดันทรัพย์สินรวมจำนวนทั้งสิ้น ๑๕๐,๘๑๗,๕๔๗,๑๕๐ บาท แบ่งเป็น ขายได้จำนวน ๔๗,๗๙๔,๑๓๗,๕๐๐ บาท ถอนการยึดทรัพย์จำนวน ๖๕,๒๔๒,๓๘๑,๓๐๗ บาท และงดการบังคับคดีจำนวน ๓๗,๗๘๑,๐๒๘,๓๔๓ บาท ซึ่งจากผลการผลักดันทรัพย์สิน ทั้งหมดดังกล่าวเป็นการขายได้เพียง ๔๗,๗๙๔,๑๓๗,๕๐๐ บาท ซึ่งในการเร่งรัดผลักดันทรัพย์สิน แม้กรมบังคับคดี อาจจะต้องเร่งดำเนินการขายทอดตลาดเพื่อให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล แต่ทั้งนี้ กรมบังคับคดียังมุ่งเน้น ในเรื่องของเจรจาไถ่เกลี้ยเพื่อให้เกิดในการถอนการยึดทรัพย์และการงดการบังคับคดีด้วย

คำถามของกรรมการ : พันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง

ขอสิทธิทรัพย์สินที่นำมาขายทอดตลาดที่เป็นทรัพย์สินที่ถูกจำนอง ซึ่งมองว่าเป็นทรัพย์สินสุดท้ายของลูกหนี้
ขอสิทธิย้อนหลังหลาย ๆ ปี

คำตอบ สหิติอสังหาริมทรัพย์ติดจำนองที่ถูกยึดและประกาศขายทอดตลาด ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

(๑) ปี พ.ศ.	(๒) ยึดอสังหาริมทรัพย์ ติดจำนอง (รายการ)	(๓) ประกาศขายทอดตลาด อสังหาริมทรัพย์ติดจำนอง (รายการ)	(๔) อสังหาริมทรัพย์ติดจำนอง ที่ขายได้ (รายการ)
๒๕๖๑	๑๔๓,๑๑๒	๑๐๑,๕๙๕	๖๑,๓๐๔
๒๕๖๒	๑๘๕,๓๖๓	๑๑๕,๐๐๐	๖๗,๖๙๔
๒๕๖๓	๑๘๖,๗๗๐	๑๔๙,๖๓๐	๗๑,๑๐๔
๒๕๖๔ (ณ วันที่ ๒๑ ก.ค. ๖๔)	๑๐๙,๓๗๑	๑๔๐,๕๐๐	๓๖,๑๐๔

หมายเหตุ อสังหาริมทรัพย์ หมายถึง ที่ดิน ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง และห้องชุด

คำถามของกรรมการ : นางสาวรังสิมา รอดรัมย์

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ประชาชนได้รับความเดือดร้อน เมื่อมีการขายทอดตลาด กรมบังคับคดีจะช่วยเหลือพี่น้องประชาชนที่เป็นลูกหนี้ได้อย่างไร เนื่องจากปัจจุบันมองว่ากรมบังคับคดีน่าจะช่วยเหลือประชาชนได้ โดยการขยายเวลาออกไปประมาณ ๖ เดือน เพื่อช่วยเหลือประชาชนได้หรือไม่ โดยมองว่าหากมีการขยายระยะเวลาออกไป โจทก์ก็ได้ดอกเบี้ยตามปกติอยู่แล้ว อาจจะมีมองว่าเป็นการละเมิดอำนาจศาล แต่ไม่อยากจะให้มองในดุลยพินิจของเจ้าพนักงาน

คำตอบ การขายทอดตลาดเป็นการดำเนินการภายใต้ความประสงค์ของเจ้าหนี้ เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่อาจงดการบังคับคดีได้ด้วยตนเอง ซึ่งในปัจจุบันกรมบังคับคดีได้นำกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมาใช้ควบคู่กันไป ทั้งคดีที่ยังไม่มีการบังคับคดีหรือมีการบังคับคดียึดทรัพย์ไว้แล้ว ถ้าไกล่เกลี่ยกันได้ก็สามารถงดการขายทอดตลาดทรัพย์ไว้ได้ภายในระยะเวลาที่คู่ความจะตกลงกัน

อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) นี้ กรมบังคับคดีได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งกำหนดในเรื่องของการจำกัดการเดินทาง การงดจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยสำนักงานบังคับคดีได้รายงานศาลเพื่อให้มีคำสั่งให้งดการขายทอดตลาดในช่วงเวลาตามข้อกำหนดต่าง ๆ ด้วย

คำถามของกรรมการ : นางสาวรังสิมา รอดรัมย์

ราคาที่ใช้ในการขายทอดตลาด ปัจจุบันใช้ราคาประเมินของที่ดิน ซึ่งราคาประเมินของที่ดินในปัจจุบัน เป็นราคาประเมินที่ต่ำ อย่างเช่น ที่ดินราคาตารางวาละ ๑๐,๐๐๐ บาท แต่สำนักงานที่ดินประเมินราคาเพียง ๑,๐๐๐ บาท แต่ลูกหนี้ที่มีคดีความต้องใช้ราคาประเมินของที่ดิน ทำให้ได้ราคาต่ำ อยากให้เปลี่ยนมาใช้ราคาประเมิน ณ วันที่ไปจ้างงกับเจ้าหนี้ได้หรือไม่

คำตอบ ในการยึดทรัพย์ เจ้าพนักงานจะอ้างอิงราคาประเมินของกรมธนารักษ์ ซึ่งจะมีการปรับเปลี่ยนทุก ๆ ๕ ปี แต่ถ้าทรัพย์ราคาประเมินตั้งแต่ ๑๐ ล้านบาท เจ้าพนักงานจะส่งให้เจ้าพนักงานประเมินราคาทรัพย์ของกรมบังคับคดีออกไปประเมินอีกครั้งหนึ่ง แต่หากทรัพย์ที่มีราคาประเมินตั้งแต่ ๕๐ ล้านบาทขึ้นไป จะส่งคณะกรรมการกำหนดราคาทรัพย์ ซึ่งประกอบด้วย กรรมการจากหลาย ๆ แห่ง เช่น ผู้แทนกรมที่ดิน ผู้แทนสมาคม ผู้ประเมินมูลค่าทรัพย์สิน เป็นต้น ทำการประเมินอีกครั้งหนึ่ง

คำถามของกรรมการ : นางสาวรังสิมา รอดรัศมี

ขณะนี้ลูกหนี้ได้รับความเดือดร้อน เสียเปรียบ อยากทราบว่าค่าธรรมเนียมในการขายทอดตลาดปัจจุบัน ร้อยละ ๒ เป็นไปได้หรือไม่ที่จะลดค่าธรรมเนียมลงเพื่อไม่เป็นการสร้างภาระให้กับลูกหนี้จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในปัจจุบัน

คำตอบ กระทรวงยุติธรรมได้มีการพิจารณาเรื่องการปรับลดค่าธรรมเนียมในการถอนการยึด และการขายทอดตลาด อยู่ระหว่างดำเนินการปรับแก้ตามขั้นตอน คาดว่าจะใช้เวลาไม่นาน

คำถามของกรรมการ : นางสาวรังสิมา รอดรัมย์

กฎกระทรวงที่มีการแก้ไขเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๖๓ ในการขายทอดตลาดและส่งหมาย โดยกำหนดให้ส่งหมายภายใน ๕ วัน แต่มองว่า ๕ วัน ประชาชนไม่สามารถดำเนินการได้ทัน จะไปหาหลักทรัพย์ เพื่อนำวางอย่างไร ดังนั้น การนำทรัพย์ของลูกหนี้มาขายทอดตลาดนั้นจะช้าหรือเร็วนั้นขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ของกรมบังคับคดีหรือไม่ จึงอยากให้อบรมเจ้าหน้าที่ของกรมบังคับคดี ณ ปัจจุบันให้เห็นใจลูกหนี้มาก ๆ อย่ายึดอยู่กับกลุ่มนายทุน

คำตอบ ในการขายทอดตลาดทรัพย์ ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการขายทอดตลาด พ.ศ. ๒๕๖๓ เจ้าพนักงานบังคับคดีจะต้องส่งประกาศขายให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบ ก่อนวันขายทอดตลาดไม่น้อยกว่า ๕ วัน ซึ่งในการดำเนินการเจ้าพนักงานบังคับคดีจะทำการส่งประกาศให้ โจทก์ จำเลย ผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ ทราบก่อนวันขายประมาณ ๑ เดือน เพราะในกรณีที่ไม่มีคนรับประกาศ เจ้าพนักงานเดินหมายจะปิดประกาศขายทอดตลาดทรัพย์ตามภูมิลำเนาของผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งการปิดประกาศ ดังกล่าวจะต้องใช้เวลา ๑๕ วันนับแต่วันปิดประกาศ จึงเป็นการปิดประกาศที่ชอบด้วยกฎหมายตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง รวมเวลา ๕ วัน ตามกฎกระทรวง ผู้มีส่วนได้เสียจะมีเวลาดำเนินการกับ ทรัพย์ของตนได้ไม่น้อยกว่า ๒๐ วัน

ในการนำทรัพย์ออกขายทอดตลาด เจ้าพนักงานจะดำเนินการไปตามขั้นตอนของกฎหมาย เมื่อครบถ้วนก็จะนำไปสู่การกำหนดวันขายทอดตลาดต่อไป ซึ่งในแต่ละขั้นตอนต้องได้รับความร่วมมือของ คู่ความในการปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายด้วย

รายชื่อผู้เข้าร่วมการชี้แจง

๑. นางอรัญญา ทองน้ำตะโก	อธิบดีกรมบังคับคดี
๒. นายเกิดโชค เกษมวงศ์จิตร	รองอธิบดีกรมบังคับคดี
๓. นายเสกสรร สุขแสง	รองอธิบดีกรมบังคับคดี
๔. นางสาวปนัดดา สินธุ์สุทธิ	รองอธิบดีกรมบังคับคดี
๕. นายอนุชิต เสียงใหญ่	ผู้ตรวจราชการกรม
๖. นายเฉลิมชัย บัวจันอัด	ผู้ตรวจราชการกรม
๗. นายไพบุลย์ เมฆมานะ	ผู้ตรวจราชการกรม
๘. นางอรุณวรรณ สุขฤกษ์	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านบัญชีเงินในคดี
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกองบริหารการคลัง
๙. นางภัทรภร เวชรังษี	ผู้อำนวยการกองฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้
๑๐. นางสาวพาติศ ประสทธิแสง	ผู้อำนวยการกองบังคับคดีล้มละลาย ๑
๑๑. นายชิตชัย สุทธิภูล	ผู้อำนวยการกองบังคับคดีล้มละลาย ๔
๑๒. นายทรงศิลป์ ภิรมย์กุล	ผู้อำนวยการกองบังคับคดีล้มละลาย ๕
๑๓. นางสาวศุภมาส อยู่วัฒนา	ผู้อำนวยการกองบริหารทรัพยากรบุคคล
๑๔. นางสาวทัศนาวลัย กุสุโมทย์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบการบังคับคดี
และประเมินราคาทรัพย์สิน
๑๕. นางรุ่งนที ไชยสง่าศิลป์	ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน
๑๖. นายปรีชา คำหล้า	ผู้อำนวยการกลุ่มงานบัญชีและบริหารงบประมาณ
กองบริหารการคลัง
๑๗. นางสาวสุปราณี พาณิชปฐมพงศ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
กองนโยบายและแผน
๑๘. นางสาวจิราภรณ์ แสงวรรณุช	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
กองนโยบายและแผน
๑๙. นางสาวนันทิดา เอียดแก้ว	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน กองนโยบายและแผน
๒๐. นางสาวสุดารัตน์ จิตรท่าทราย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน กองนโยบายและแผน